

Кизилова Віталіна Володимирівна,

професор кафедри філологічних дисциплін

Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
м. Старобільськ, Україна,

доктор філологічних наук, професор

ORCID iD 0000-0002-2637-0320

kzylovavitalina@ukr.net

АВТОРСЬКА КАЗКА ЯК ДЖЕРЕЛО ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ЦИКЛУ МАРИНИ ПАВЛЕНКО «ПІВТОРА БАЖАННЯ. КАЗКИ З ЯЛОСОВЕТИНОЇ СКРИНІ)»

У статті здійснено аналіз фемінних і маскуліних констант, репрезентованих у циклі Марини Павленко «Півтора бажання. Казки з Ялосоветиної скрині» і спроектованих на формування гендерної ідентичності. Остання розуміється як відповідні статі ціннісні поведінкові настанови, що ведуть до засвоєння ролей та формування особистісних характеристик. Закладена міфологією й фольклором, вона розглядається як сукупність стандартизованих статевих ролей і культурних ідеалів щодо способу життя. У казці вона виявляється артикульованою оцінкою дій і вчинків персонажів, взаємини фемінною чи маскуліною семантикою й зумовлених ментальними особливостями української спільноти. Марина Павленко робить акцент на звичаєвих жіночих й чоловічих рисах, які з розвитком демократичного суспільства стали набувати маргіналізованого статусу, утім, не прагне до гіперболізованої позитивності, що є прикметною рисою авторського казкового тексту. Маючи потужний морально-дидактичний потенціал, казки письменниці актуалізують у свідомості читача й негативні поведінкові стереотипи, пов'язані з моральними характерологічними рисами. Марина Павленко у казковому циклі «Півтора бажання. Казки з Ялосоветиної скрині» репрезентує власне світобачення, накреслює ідеальну модель життя людини, на якій лежить відбиток архаїчних уявлень щодо взаємин і норм у гендерній площині.

Ключові слова: гендерна ідентичність, фемінність, маскуліність, авторська казка, літературний цикл.

Визначення проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасному науковому дискурсі усталився погляд на ідентичність як на почуття самототожності та усвідомлення людиною своєї приналежності до певної соціальної групи (за віковими, професійними, статевими, територіальними, етнічними, конфесійними чи іншими ознаками), що дає змогу визначити своє місце в соціокультурному просторі та вільно орієнтуватися в навколишньому світі [7]. Науковці розрізняють кілька *рівнів ідентичності*. Перший — так звана *базова ідентичність*, що передбачає насамперед особистісне самовизначення. Другий — це система *соціальних* (соціокультурних) ідентичностей: національних, професійних, вікових, гендерних, релігійних та ін. Третій — *транснаціональна*, глобальна ідентичність [10, 8]. Як бачимо, гендерна ідентичність нале-

жить до системи соціальних (соціокультурних) ідентичностей і розуміється як ототожнення себе із певною статтю, ставлення до себе як до представника певної статі, освоєння відповідних форм поведінки та формування особистісних характеристик [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання окресленої проблеми і на які спирається автор. Вияви гендерної ідентичності осмислено у працях з гендерної психології З. Фрейда, К.Г. Юнга, Е. Еріксона, М. Мід, Б. Фрідан, К. Хорні, Т. Бендас, Ш. Бурна, Н. Ходороу, І. Кон, Є. Ільїн, І. Клецина, Т. Говорун, В. Каган, О. Кікінеджи, Л. Шевченко, А. Кочарян, Г. Андреева та ін. Гендерний напрям у сучасному літературознавстві репрезентовано зарубіжними (Дж. Голлоуз, Р. Дудовіц, Дж. Редвей, О. Бочарова, О. Трофимова) й вітчизняними (Тамара Гундорова, Соломія Павличко, Оксана Забу-

жко, Віра Агеєва, Ніла Зборовська, Євгенія Кононенко, Софія Філоненко та ін.) студіями. Питання гендерних стереотипів у прозі для дітей та юнацтва (фемінний і маскуліний канони) розглянуті у працях В. Кизилової [5–6], Т. Качак [4]. Вони прокреслюють особливості рецепції та презентації жіночих і чоловічих образів, категорії гендерних стереотипів; крізь призму гендеру розглянуто проблеми поетики художнього твору, особливості індивідуального стилю тощо.

Гендерна ідентичність закладена в міфології й фольклорі. На думку Н. Годзь, вона має свою специфіку і є багатозарядним утворенням зі своїми стереотипами статевих ролей як специфічних конструктів культурних ідеалів. Для більшості народних казок характерне протиставлення жіночого й чоловічого стереотипів поведінки [2, 11–12].

Т. Пархоменко досліджував функції жіночих і чоловічих персонажів українських народних казок. Науковцем запропоновано таку класифікацію жіночих і чоловічих образів. Жінка: 1) жінка-мати (народження дитини, виховання, очікування з подорожі); 2) жінка-наречена або дружина, яку виборюють або визволяють із неволі; 3) жінка-бабуся (добра порадиця). Чоловік: 1) юнак, який виборює своє щастя, допомагає бідним та знедоленим, захищає, визволяє, змагається за жінку; 2) чоловік як носій зла, який стоїть на перешкоді добротворцю; 3) дідусь, який своїми порадами допомагає герою [9]. В. Желанова доходить висновку щодо пасивної функції жіночих персонажів народної казки на протигагу чоловічим. На її думку, більшість казок містить традиційні маскуліні моделі поведінки як позитивні (сила, сміливість, винахідливість), так і негативні (недалекоглядність, необачність, скупість), засновані на законах і правилах, поняттях честі, відваги, благородства. Жінка традиційно адаптивна, її поведінка — продукт життєвого досвіду [3].

Мета дослідження. Авторська казка генетично споріднена із фольклорною праосновою. Утім, вона щодалі відходить від народних традицій, переосмислюючи й розширюючи структуру, ускладнюючи композицію, і позначається авторською індивідуальністю, письменницьким ставленням до зображуваного. Діалогізуючи з фольклорним первнем, казка демонструє відкритість і продуктивність художньої структури жанру, що відобразилося й на презентації гендерних ролей, гендерної взаємодії, гендерних цінностей її персонажів. Спробуємо простежити це на прикладі казкового циклу «Півтора бажання. Казки з Ялосоветиної скрині»

ні» сучасної української письменниці Марини Павленко, що до сьогодні не ставала об'єктом дослідницької уваги.

Виклад основного матеріалу. «Казки з Ялосоветиної скрині» — сукупність порівняно самостійних художніх творів, що перетворилися в результаті авторського задуму в естетичну цілісність на підставі проблемно-тематичної щільності, спільності мотивів, стилю й композиції. Цикл Марини Павленко — стилізація пам'ятки літератури арабського Сходу «Тисяча й одна ніч» з оповідачем Шахразадом, котра водночас є уявним автором казок. За схожим принципом об'єднані казки Емми Андієвської, де оповідачами й уявними авторами стали консервна бляшанка й шакал. Проте, на відміну від згаданих циклів, тут маємо не оповідача казкових текстів та їхнього автора, а збирача.

Ялосовета, володарка казок, — самотня жінка, що живе на околиці села й приймає до себе на ночівлю подорожніх. Кожен з них розповідав господині якісь цікаві історії. Вона ж своєю чергою уважно слухала і снувала з почутого срібну ниточку, котру намотувала на веретено. Кращі оповідки Ялосовета намотувала на окремі срібні веретенця і складала до скрині; подорожні ж, прокинувшись вранці, вже нічого не пам'ятали. Про це читач дізнається із першої історії, «Мандрівниця мимоволі (Казка про Казку)», яка вкупі з останньою казкою — «Мандрівниця повертається» — обрамлює цикл. Обидва тексти сюжетно поєднані, мають спільних персонажів, головним із яких є Казка Мандрівниця. Вона змогла втекти з Ялосоветиної скрині до великого дому, в якому мешкала дівчинка Олечка. Повернувшись згодом до своїх сестричок-казок, Казка Мандрівниця спровокувала їхню втечу з Ялосоветиного полону.

Десять наступних казок циклу репрезентують окремі історії, що є стилізацією чарівних і соціально-побутових фольклорних пратекстів. Кожна казка має свій підзаголовок, що вивіряє текст у відповідній емоційній тональності: «Хатка для Нехайка» — недбала казка, «Баба Віхола» — небережна казка, «Лілея» — забудькувата та ін. Специфічно організовані нарративні структури циклу транслюють соціальний і націокультурний досвід, вони є носіями українських культурних стереотипів, що забезпечують дію механізму збереження й передачі образів і зразків поведінки, актуалізують риси колективної ідентичності й специфіку національного менталітету [2, 5]. Розбудовуючи казкового персонажа, Марина Павленко моделює його поведінку, що взаємозалежна гендерною (фемінною чи маскуліною) семантикою й має засвоюватися з дитинства.

У центрі уваги «Хатки для Нехайка» — дівчинка Софія, яку матір з дитинства привчає до хатньої роботи. Утім, вона робить це неохоче й, поспішаючи на вулицю гратися, кожного разу замітає сміття під шафу: «*Нехай собі — ніхто ж не помітить!*». Там і народився казковий персонаж Нехайко, «*Такий нечупара! Штанці аж лиснять, сорочина — як свята земля, рученята лепом обросли, під нігтиками — темніше ночі темної — чорно!*» [8]. З кожним днем він збільшувався у розмірах і згодом вже мав таких же нечупарних братиків. Гратися з ними було неможливо, адже при кожному їхньому порухові здіймалася пилюга. Дівчинка стривожилася й відтепер вирішила прибирати в хаті ретельно, вимітати сміття з усіх закутків.

За допомогою Нехайка письменниця майстерно (зважаючи на особливості дитячого світосприйняття й дитячої психології) обіграє український культурний стереотип жінки як охайної господині, яка дбає й доглядає за своєю оселею, вміє добре готувати, прибирати. Така поведінка є гендерною нормою, що в українському суспільстві передавалася з покоління до покоління, утім, з розвитком демократичного суспільства, прагненням жінок до гендерного паритету стала набувати маргіналізованого статусу. Марина Павленко актуалізує у свідомості дівчинки-читача звичаєву жіночу рису, що дає змогу ідентифікувати себе в соціумі. При цьому письменниця не прагне до гіперболізованої позитивності «перевихованої» Софійки, що є прикметною рисою авторського казкового тексту. Нехайко не зникає остаточно, він зменшується в розмірах і продовжує жити під шафою: «*Чистенько, свіженько в хаті. Мама доньку хвалить — не нахвалиться. От лиш не відає ніхто, що має Софійка невеличку мороку. Щодня вимітає з-під шафи жменьку якогось наче пішінця. Прибере все — і “пішінце” назад загорне. <...> Софійка кришок зі столу кине, але тільки трохи — щоб не гладшали. Не дає нехайкам рости, “у формі” тримає. Найстарший Нехайко теж серед них. На “дієті” так спав із лиця, що від інших і не відрізняється. Ось як*» [8].

Роботящою й моторною є Катруся, головна героїня «необережної казки» Марини Павленко «Баба Віхола». А ще — відданою й люблячою сестрою, здатною на самопожертву заради визволення рідного брата. Гендерний жіночий концепт тут увиразнює аксіологічні орієнтири колективної свідомості української культури, поглиблює уявлення про жінку-сестру, її типові якості, моделі поведінки. Катруся несе відповідальність за молодшого брата, доглядає його. Коли ж його краде баба Віхола, через те що той плакав і вередував, не вагаючись іде

на пошуки, згоджується служити у старій цілій рік, аби та відпустила хлопчика. На відміну від фольклорної казки, де персонажі наділені канонічними рисами характеру, Віхола у Марини Павленко не є уособленням виключно сил зла. Наприкінці твору стара розуміє тугу дівчини за рідними й за домівкою (ще одна прикметна жіноча риса характеру — любов і прив'язаність до свого роду, до оселі) й відпускає.

Марина Павленко слідує фольклорним традиціям й у текстовій тканині не вдається до деталізації. У ній відсутня прив'язка до локалізованого простору або часу (дія відбувається колись, у якомусь селі, у якійсь хатинці, у далекому лісі); риси зовнішності (як жіночі, так і чоловічі) також набувають маргіналізованого статусу: «*Була собі і не молода, і не стара, не худа й не товста, в міру гарна і в міру негарна, не те, щоб бідна, хоч і не багата*» («Перевізник Микита») [8]. Основний акцент зроблений письменницею на рисах характеру персонажа, його вчинках. Удовині сини, наприклад, і майстровиті, і до людей привітні. Ще з підліткового віку вони самі орють поле, збирають у лісі дрова. Три роки вони перебували в неволі, проте жодного дня не забували про свою матір, намагалися навіть звідти допомагати їй, дбати про неї («Удова й два сини»). Заради досягнення мети — одруження з коханою дівчиною — Розсмішивус виявляє кмітливість і винахідливість («Як Реготушка врешті зажурилася»). Моделюючи героя певної статі, авторка формує в рецепієнта уявлення щодо норм поведінки чоловіків та жінок, їхніх соціальних ролей.

Казки Марини Павленко мають потужний морально-дидактичний потенціал, тому актуалізують і негативні поведінкові стереотипи, а саме: у жінки — пихатість, вередливість («Мельниківна»), надмірна ощадливість («Півтора бажання»), у чоловіка — лякливість («Хлопець, який нарешті переміг свій страх»), що пов'язані з моральними характерологічними рисами. Семантика жіночих образів віддзеркалює ментальні особливості, над якими авторка іронізує. Ощадливість здавна вважалася позитивною рисою української господині, утім подеколи вона може набувати гіперболізованих форм, що вдало обіграно Мариною Павленко у казці «Півтора бажання». Секлета — чепурна, охайна, спритна, беручка до будь-якої справи, до того ж ощадлива. Перехожа жебрачка прохає у неї три грушки, натомість через надмірну ощадливість (Секлета довго вагалася, скільки і яких грушок може віділити перехожій) отримує півтори, до того ж перестиглі. Віддячила жебрачка, яка виявилася перевдягнутою чарівницею, можливістю

здійснити півтора бажання. Відтоді Секлета їде на базар на півкареті, сидячи на півсидінні, як сорока на кілку.

Ткачик О. наголошує, що у фольклорних казках герої жіночої статі переслідують здебільшого особистісно орієнтовану мету: знайдення коханого й одруження, тоді як чоловічими перевагами стає підвищення свого соціального й майнового положення (соціально-орієнтована мета) [11]. «Неймовірна» казка «Перевізник Микита» руйнує фольклорні стереотипи й пропонує альтернативу: щасливе подружнє життя як запорука щастя й успішності осіб і чоловічої, і жіночої статі. Микита, самотній чоловік, невдаха й пустобрех, нікудишній хазяїн (так мовили про нього жінки), працював перевізником на річці. Там і знайомиться він із дивакуватою молодницею, яка часто користувалася його послугами й постійно верещала, оскільки боялася пливти човном. Провчивши одного разу її за нестерпну вдачу, Микита закохується в неї й одружується. Відтоді й живуть вони разом у любові та злагоді. Авторка робить акцент на різючих змінах у рисах характерів чоловіка й жінки, зумовлених щасливим подружнім життям, коханням: «... на Микитовій хижі нова покрівля залізом поблискує. Віконниці синім помальовано, а шибки — мов дзеркало. Під ними чорнобривці пахтять. Коза й козенята з повітки мекечуть. Новим ряденцем (од мух) нові двері завішано, а на дверях нова кварта видзвонює. І чути зсердини вже не саме чоловіче хропіння та співи, а й жіночий голосочок сокоче» [8]. Ідеалом для авторки стало не досягнення певної матеріальної чи соціальної мети, а предковичні цінності, родина, у якій всі живуть у гармонії й злагоді, де посміхаються діти, де тепло й затишно.

Якщо народна казка здебільшого обіграє стереотип біди («На глибинному, ментальному рівні в етносі закріплено: “Біда навчить розуму”. “Щастя” людина ловить, а “Біда” на неї чагує», — слушно зазначає Н. Годзь [2, 14]), то лейтмотивом циклу Марини Павленко стає щастя. Воно оселяється в душах усіх героїв творів, вкупі з любов'ю й коханням. Ялосовета, збирачка казок, виявилася зовсім не лихою. В останній історії вона знаходить своє щастя у подружньому житті із Дідом, який більше не поневірявся світом. Казка-мандрівниця повернулася до своїх сестричок і стала жити в добрі та злагоді в рідній домівці. Батько Олечки став сильніше любити свою родину й частіше посміхатися. Він бачить казкові сни й зовсім не суворий, а лише заклопотаний.

Висновки. Марина Павленко у казковому циклі «Півтора бажання. Казки з Ялосоветинової скрині» репрезентує власне світобачення, накреслює ідеальну модель життя людини, на якій лежить відбиток традиційних архаїчних уявлень про взаємини й норми у площині побутової сфери. Стереотипи гендерної поведінки тут позначені національною специфікою, мають потужний ціннісний потенціал щодо усвідомлення культури українського суспільства. Транслюючи досвід гендерно взаємозалежної поведінки персонажів, авторські казки акумулюють загальнокультурні константи, унаочнюють рецептивно-презентаційні онтологічні моделі, розкривають механізми міжособистісної комунікації.

Перспективним напрямом наукових студій можуть стати дослідження специфіки впливу гендерних констант героїв літературного твору на дитячу та юнацьку аудиторію та їхнє формування як членів культурної спільноти.

ДЖЕРЕЛА

1. Бендас Т.В. Гендерная психология : учеб. пособ. / Т.В. Бендас. — СПб. : Питер, 2005. — 431 с.
2. Годзь Н.Б. Культурні стереотипи в українській народній казці : автореф. ... канд. філософ. наук : спец. 09.00.04 «Філософська антропологія, філософія культури» / Годзь Наталія Борисівна ; Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. — Х., 2003. — 19 с.
3. Желанова В.В. Потенціал української народної казки в гендерному вихованні [Електронний ресурс] / В.В. Желанова // Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство. — Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/16643/09-Zhelanova.pdf?sequence=1>
4. Качак Т.Б. Сучасна українська дитяча література: аспекти гендерної інтерпретації / Т.Б. Качак // Актуальні проблеми слов'янської філології : міжвуз. зб. наук. ст. / відп. ред. В.А. Зарва. — Донецьк, 2009. — Вип. XX: Лінгвістика і літературознавство. — С. 424–435.
5. Кизилова В.В. Дискурс маскуліності в сучасній українській прозі для дітей та юнацтва / В.В. Кизилова // Вісник Прикарпат. ун-ту. Серія: Філологія. 2014–2015. — Івано-Франківськ : Місто НВ, 2015. — Вип. 42–43. — С. 134–140.

6. Кизилова В. «Повість для дівчаток» у літературі для дітей та юнацтва II пол. XX — поч. XXI століття: специфіка моделювання образів / В.В Кизилова // Слово і Час. — 2013. — № 5. — С. 70–76.
7. Нагорна Л. Поняття «національна ідентичність» і «національна ідея» в українському термінологічному просторі [Електронний ресурс] / Л. Нагорна. — Режим доступу : <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/11617/02-Nagorna.pdf?sequence=1>
8. Павленко М. Півтора бажання. Казки з Ялосоветиної скрині [Електронний ресурс] / М. Павленко. — К. : Грані-Т, 2007. — 128 с. — Режим доступу : <http://abetka.ukrlife.org/pivtora.html>
9. Пархоменко Т.С. Гендерна культура українців: до постановки питання [Електронний ресурс] / Т.С. Пархоменко. — Режим доступу : <http://archive.nndiuv.org.ua/fulltext.html?id=2321>
10. Сторчак Н.А. Науково-термінологічні засади дискурсу національної ідентичності / Н.А. Сторчак, О.М. Караульна, Д.Л. Десятов // Формування національної ідентичності учнівської молоді засобами суспільствознавчих дисциплін : науково-методичні матеріали. — Миколаїв : ОІППО, 2015. — С. 7–21.
11. Ткачик О. В. Гендерні стереотипи в англomовному фольклорі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / Ткачик Олена Володимирівна ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К., 2008. — 19 с.

REFERENCES

1. Bendas, T. (2005). *Gendernaia psykholigiga: uchebnoie posobie* [Gender Psychology Course], SPb.: Piter, 431 p. (in Russian).
2. Hodz, N. B. (2003). *Kulturni stereotypy v ukrainskii narodnii kaztsi*. Thesis abstract, 09.00.04, Kharkivskiy natsionalnyi universytet im. V. N. Karazina, Kharkiv, 19 p. (in Ukrainian).
3. Zhelanova, V. V. *Potentsial ukrainskoi narodnoi kazky v hendernomu vykhovanni* [The Potential of Ukrainian Folk Tale in Gender Education]. *Aktualni problemy slovianskoi filolohii, Seriya: Lihvistyka i literaturoznavstvo*. <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/16643/09-Zhelanova.pdf?sequence=1>
4. Kachak, T. B. (2009). *Suchasna ukrainska dytiacha literature: aspekty hendernoi interpretatsii* [Modern Ukrainian Children Literature: aspects of gender interpretation]. *Aktualni problemy slovianskoi filolohii: Lihvistyka i literaturoznavstvo*, Vol. XX, pp. 424–435 (in Ukrainian).
5. Kyzlyova, V. V. (2014–2015). *Dyskurs maskulinnosti v suchasni ukrainskii prozi dlia ditei ta yunatstva* [Discourse of masculinity in Contemporary Ukrainian Prose for Children and Youth], Ivano-Frankivsk: Misto NV, *Visnyk Prykarpatskoho universytetu, Filolohiia*, Vol. 42–43, pp. 134–140 (in Ukrainian).
6. Kyzlyova, V. (2013). «Povist dlia divchatok» u literaturi dlia ditei i yunatstva II polovyny XX — pochatku XXI stolittia: spetsyfika modeliuвання образів [“Novel for Little Girls” in Children and Juvenile Literature of the 2nd half of the 20th — beginning of the 21st century: Specificity of characters’ depiction]. *Slovo i Chas*, Vol. 5, pp. 70–76 (in Ukrainian).
7. Nahorna, L. *Poniattia «natsionalna identychnist» i «natsionalna ideia» v ukrainskomu terminolohichnomu prostori* [The Concept of «national identity» and «national idea» in Ukrainian Terminological Environment] (in Ukrainian). <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/11617/02-Nagorna.pdf?sequence=1>
8. Pavlenko, M. (2007). *Pivtora bazhannia. Kazky z Yalosovetynoi skryni* [One and a Half Wishes. Tales from Yalosveta’s Treasure Chest]. Hrani-T, Kyiv (in Ukrainian). <http://abetka.ukrlife.org/pivtora.html>
9. Parkhomenko, T. S. *Henderna kultura ukrainsiv: do postanovky pytannia* [Gender Culture of Ukrainians: to the issue] (in Ukrainian). <http://archive.nndiuv.org.ua/fulltext.html?id=2321>
10. Storchak, N. A. (2015). *Naukovo-terminolohichni zasady dyskursu natsionalnoi identychnosti* [Scientific and Terminological Foundations of National Identity Discourse]. *Formuvannia natsionalnoi identychnosti uchnivskoi molodi zasobamy suspilstvoznachnykh dystsyplin: naukovo-metodychni materialy*, OIPPO, Mykolaiv, pp. 7–21 (in Ukrainian).
11. Tkachyk, O. V. (2008). *Henderni stereotypy v anhломovnomu folklori: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: spets. 10.02.04 «Hermanski movy»* [Gender Stereotypes in English folklor]. *Kyivskiy natsionalnyi universytet im. Tarasa Shevchenka*, 19 p. (in Ukrainian).

Vitalina Kizilova,

Doctor of Science (Philology), Professor of the Department of Philological Disciplines, State Institution «Taras Shevchenko Luhansk National University», Starobelsk, Ukraine

ORCID iD 0000-0002-2637-0320

kyzylovavitalina@ukr.net

**AUTHOR'S TALE AS SOURCE OF GENDER IDENTITY
(BASED ON THE CYCLE "ONE AND A HALF WISH.
TALES FROM YALOSOVETA'S TREASURE CHEST" BY MARYNA PAVLENKO)**

The article is devoted to the analysis of feminine and masculine constants, which are represented in the cycle "One and a Half Wish. Tales from Yalosoveta's Treasure Chest" by Maryna Pavlenko and directed at the gender identity formation. Gender identity is supposed to be conformable valuable behavioral instructions, that lead to learning the roles and development of personality traits. Along with mythology and folklore, it is considered as a sum-total of standardized static roles and cultural ideals according to the way of life. In the fairy tale it is made with an articulated assessment of acts and actions of the characters, which depends on feminine and masculine semantics and is conditional on mental peculiarities of Ukrainian society. Maryna Pavlenko makes an accent on usual women's and men's traits, which start to acquire marginalized status because of development of democratic society, however, she doesn't strive for hyperborlized positivity, that is a significant feature of the author's tale text. Having a powerful moral-didactic potential, in the reader's consciousness the writer's tales make negative behavioral stereotypes urgent too, they are connected with moral character's traits. In the cycle "One and a Half Wish. Fairy Tales from Yalosoveta's Treasure Chest" Maryna Pavlenko represents her own outlook, shows ideal life model of the person, who has archaic views about relations and standards according to the gender area.

Key words: gender identity, feminine, masculine, author's tale, literary cycle.